

Красношарка Андрій Вікторович

аспірант кафедри міжнародного менеджменту

Державного торговельно-економічного університету

Krasnosharka Andrii

Postgraduate Student at the Department of International Management

State University of Trade and Economics

ORCID: 0009-0000-9922-6816

DOI: 10.25313/2520-2294-2025-7-11216

ПІДХОДИ ДО ХАРАКТЕРИСТИКИ, АНАЛІЗУ ТА ОЦІНКИ ПРОВІДНИХ НАЦІОНАЛЬНИХ СТАРТАП-ЕКОСИСТЕМ

APPROACHES TO CHARACTERISTICS, ANALYSIS AND EVALUATION OF LEADING NATIONAL STARTUP ECOSYSTEMS

Анотація. Вступ. У статті розглянуто теоретичні та практичні підходи до розуміння, аналізу й оцінювання національних стартап-екосистем. На основі українських і міжнародних наукових джерел подано інтегроване визначення поняття «стартап-екосистема» та окреслено її основоположні структурні елементи.

Мета. Метою дослідження є характеристика та порівняльний аналіз провідних національних стартап-екосистем із використанням усталених методик міжнародних організацій, зокрема StartupBlink і Startup Genome, та формування відповідних висновків та рекомендацій.

Матеріали та методи. Аналіз базується на глобальних рейтингах та емпіричних даних за період 2017–2025 рр. Особлива увага приділяється методології StartupBlink, як найбільш об'єктивної, що оцінює стартап-екосистеми за трьома показниками: кількісний, якісний і бізнес-середовища. У роботі використовуючи порівняльний та графічний методи представлено порівняльну характеристику провідних стартап-екосистем світу. За допомогою статистичного методу проведено інтегральний аналіз національних стартап-екосистем за період 2021–2025 рр. з визначенням головних тенденцій та динаміки розвитку.

Результати. Визначено шість ключових компонентів стартап-екосистем: підприємці та новатори, інфраструктура й інституції підтримки, державні органи, постачальники професійних послуг, корпоративні учасники та науково-освітні установи. Проведено багаторівневу порівняльну оцінку таких країн-лідерів, як США, Велика Британія, Ізраїль і Сінгапур, які демонструють стабільне лідерство або динамічний розвиток. Детально описано головні зміни та тенденції, які були притаманні зазначеному проміжку часу – 2017–2025 рр. Розглянуто позицію України та її зміни за досліджуваний період, зокрема в умовах повномасштабної війни.

Перспективи. У висновках наголошено на необхідності подальшого розвитку інноваційної інфраструктури України та її інтеграції в глобальні стартап-мережі з урахуванням досвіду найуспішніших країн. Отримані результати можуть стати основою для подальших досліджень у даній сфері, а також бути підґрунтям для формування державної політики та стратегій інноваційного розвитку.

Ключові слова: стартап, стартап-екосистема, інновації, інституції, бізнес-середовище, рейтинг.

Summary. Introduction. This article explores both theoretical and practical approaches to understanding, analyzing, and evaluating national startup ecosystems. Drawing on Ukrainian and international academic sources, it presents an integrated definition of the startup ecosystem concept and identifies its core structural elements.

Purpose. The research aims to characterize and compare leading national startup ecosystems using established methodologies developed by global organizations such as StartupBlink and Startup Genome.

Materials and Methods. The analysis is based on global rankings and empirical data for the period 2017–2025. Particular attention is paid to the StartupBlink methodology as the most objective one that evaluates startup ecosystems by three indicators: quantitative, qualitative, business environment. The paper uses comparative and graphical methods to present a comprehensive

characterization of the world's leading startup ecosystems. Using the statistical method, an integral analysis of national startup ecosystems for the period 2021–2025 was carried out to identify the main trends and dynamics of development at this stage.

Results. Six key components of startup ecosystems have been identified: entrepreneurs and innovators, infrastructure and support institutions, government agencies, professional service providers, corporate participants, and research and educational institutions. A multi-level comparative assessment of such leading countries as the United States, the United Kingdom, Israel, and Singapore, which demonstrate stable leadership or dynamic development, is carried out. The author describes in detail the main changes and current trends that took place during the specified period of time – 2017–2025. The position of Ukraine and its changes during the period under study, in particular in the context of a full-scale war, are considered.

Perspectives. The conclusions emphasize the need for further development of Ukraine's innovation infrastructure and its integration into global startup networks, taking into account the experience of the most successful countries. The results obtained can serve as a basis for further research in this area, as well as a basis for the formation of state policy and strategies for innovative development.

Key words: startup, startup ecosystem, innovation, institutions, business-environment, ranking.

Постановка проблеми. Глобальне значення та роль стартапів як інноваційної форми бізнесу вже досить давно не піддається жодним сумнівам. Десятки й сотні успішних прикладів довели значну перспективу та конкурентну перевагу подібних проєктів, навіть попри високий ступінь ризику та ймовірність зазнати невдачі. Однак стартапи не виникають та не розвиваються відокремлено від визначеної стартап-екосистеми — системи взаємопов'язаних та взаємозалежних елементів, які створюють додаткові переваги та забезпечують сприяння проєктів на різних стадіях їхнього життєвого циклу. Існують різні рівні стартап-екосистем: локальні (міста), національні, регіональні та інші. Разом вони формують єдину світову мережу. Вагоме значення має кожен рівень, адже неможливе успішне функціонування національної стартап-екосистеми, без розвиненої мережі локальних підсистем. Однак у даній роботі буде проведено порівняльний аналіз саме рівня держав, як одного з найбільш вагомих та поширених методів класифікації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження поняття стартап-екосистем є предметом наукових досліджень багатьох вітчизняних та закордонних фахівців, а саме Левковець О., Ситник Н., Caleb H., Mason C., Brown R., Gonçalves M. A. A. [1–5; 7]. Так аналіз ключових особливостей поняття стартап-екосистеми, проблематики та головних елементів представлений у [1–7]. Характеристика, підходи до оцінки та класифікації національних стартап-екосистем визначено у звітах профільних міжнародних організацій та компаній визначено у [8–10]. Однак, попри значну кількість наукових публікацій щодо стартап-екосистем як предмету дослідження, існує потреба у деталізації та систематизації ключових особливостей, складових елементів даного поняття. Крім того, серед праць вітчизняних науковців бракує досліджень по характеристиці та класифікації національних стартап-екосистем, а тому обрана тематика є актуальною та важливою для аналізу.

Формулювання цілей статті. Підходи до характеристики та аналізу провідних світових стартап-екосистем.

Виклад основного матеріалу. Фундаментальним питанням при формуванні даної наукової роботи є повне коректне розуміння поняття стартап-екосистеми, її складових елементів та параметрів. Саме тому переходити до аналізу та оцінки особливостей провідних регіональних та національних екосистем необхідно лише після теоретичного осмислення даного терміну. У працях вітчизняних та іноземних науковців представлено значний перелік підходів до визначення досліджуваного поняття [1–5]. Оскільки, основним завданням даної роботи безпосередньо є характеристика окремих стартап-екосистем та методів їхньої оцінки, узагальнено, термін «стартап-екосистема» можливо сформулювати наступним чином:

Стартап-екосистема — інтегрована система взаємозалежних елементів — індивідів, організацій, інституцій та підприємств, — об'єднаних спільною метою створення сприятливих умов для зародження, підтримки, розвитку та масштабування інноваційних підприємницьких ініціатив. Її ефективне функціонування забезпечує трансформацію креативного потенціалу в економічно значущі результати як на локальному, так і на регіональному чи глобальному рівнях.

У своїй сутності стартап-екосистема є складною соціально-економічною конструкцією, в якій взаємодія ключових компонентів (рис. 1) визначає рівень інноваційної динаміки та життєздатності стартапів. Серед основних частин екосистеми вирізняють наступні:

1. **Інноватори та підприємці** — суб'єкти, що ініціюють створення стартапів, приймаючи управлінські рішення щодо трансформації ідеї в бізнес-модель із комерційним потенціалом. До цієї категорії входять як первинні засновники, так і підприємці, що набули прав на стартапи з метою їх подальшої реалізації.

2. **Інфраструктурні та супутні організації** — широке коло інституцій, що забезпечують ресурсне, організаційне, консультаційне та інформаційне супроводження інноваційної діяльності. Вони відіграють ключову роль на всіх етапах розвитку стартапів — від ідеї до виходу на ринок. Їх функціональне наповнення буде розкрито у подальшому аналізі.

Рис. 1. Основоположні частини стартап-екосистеми
Джерело: систематизовано автором за даними [6; 7]

3. **Державні інституції** — важливі стейкхолдери інноваційного процесу, які через формування сприятливого регуляторного середовища, фінансові стимули та програмну підтримку сприяють активізації підприємництва, розвитку інноваційних кластерів і зменшенню ризиків відпливу людського капіталу.

4. **Професійні сервіс-провайдери** — суб'єкти, що спеціалізуються на наданні юридичних, бухгалтерських, фінансових, кадрових та консалтингових послуг, адаптованих до специфіки стартапів. У низці випадків така підтримка реалізується на умовах pro bono або партнерської участі в обмін на частку у бізнесі.

5. **Великі корпоративні структури** — чинники системного впливу, які сприяють формуванню інноваційного середовища через інвестиції, менторські програми, надання доступу до інфраструктури, а також через міграцію висококваліфікованих фахівців, що започатковують власні стартапи.

6. **Заклади вищої освіти та наукові установи** — генератори людського капіталу та знанневого ресурсу, які формують підприємницьке мислення через освітні програми, інкубаційні структури, акселераційні платформи й трансфер технологій. Вони відіграють ключову роль у становленні інноваційної культури та трансформації наукових ідей у комерційні продукти.

Сукупність зазначених елементів формує цілісну інфраструктуру підтримки стартапів, забезпечуючи їх розвиток від зародження ідеї до масштабування бізнесу.

Сформувавши загальну теоретичну основу досліджуваного поняття стартап-екосистеми та надавши загальну характеристику її основоположним елементам, необхідно продовжити дану роботу та перейти до безпосередньої тематики — методів оцінки та аналізу провідних національних стартап-екосистем.

Зважаючи на всі особливості та труднощі, які виникають при дослідженні тематики стартапів, знайти єдиний, уніфікований та коректний підхід до оцінки національних екосистем є досить проблематично. Однак, є декілька профільних організацій, головна мета діяльності яких і полягає у проведенні систематичного моніторингу та визначенню головних тенденцій у даній галузі. Перш за все необхідно говорити про StartupBlink [8] Startup Genome [9] — лідерів даного сектору, які мають власні механізми та методи оцінки стартап-екосистем, здійснюють постійний контроль та формують відповідні проміжні та щорічні звіти у масштабі світового, регіонального, національного та локального виміру, формують відповідні висновки та прогнози на наступні періоди.

Саме методіку оцінки запроваджену організацією StartupBlink пропонується використати, як допоміжну для даного дослідження. Головним аргументом є той факт, що вона найбільш вичерпно та раціонально демонструє головні тенденції та особливості актуальної ситуації в даному секторі економіки.

Отже, підхід, який запропоновано ґрунтується на оцінці стартап-екосистем національного та локального (окремі міста) рівня. StartupBlink разом з організаціями партнерами перегне до максимально точного та об'єктивного статистичного аналізу, а тому в основу алгоритму покладено кількісні дані, які можливо виміряти та порівняти між регіонами, країнами та містами. У зв'язку з цим, компанія утримується від використання суб'єктивних інструментів, таких як опитування та інтерв'ю, натомість використовуючи дані, які були зібрані безпосередньо з авторської карти StartupBlink або отримані в результаті інтеграції з надійними глобальними партнерами

по роботі з даними. Основа підходу полягає у тому, що кожна екосистема має загальний математичний бал, який є сумою трьох показників: кількісного, якісного та бізнес-середовища (Рис. 2). Загальний бал, який є сукупним виразом описаних категорій варто використовувати не лише як механізм для класифікації та ранжування екосистем, але й для розуміння статистичного розриву між екосистемами.

На рис. 2 представлено показники, на основі яких формуються відповідні значення кожного компоненту загального індексу стартап-екосистем. Таким чином необхідно сформулювати висновок, що для досягнення загального успіху та перебування на провідних позиціях у глобальному рейтингу стартап-екосистема повинна бути всесторонньо розвинена, а саме мати водночас значну кількість стартапів та супутніх їм елементів інфраструктури, та розвивати якісну сторону питання, забезпечуючи можливості для досягнення успіху якомога більшій частці проєктів. Окрім того, важливим є також і питання бізнес-середовища. Цей третій фактор, що впливає на рейтинг, є унікальним, оскільки він фокусується на загальних показниках, пов'язаних з інфраструктурою, критичною масою екосистеми та можливістю вільно працювати як стартап в країні. Лише органічне поєднання та розвиток досліджених категорій разом буде сприяти ефективному функціонуванню стартап-екосистеми, водночас зворотна ситуація не просто гальмуватиме, а й унеможливлуватиме досягнення позитивного результату та рух до вищих позицій рейтингу.

Таким чином, підхід StartupBlink дозволяє здійснювати об'єктивну кількісну оцінку стартап-екосистем на різних рівнях, що забезпечує високий рівень порівняльності результатів.

На основі щорічних звітів, оприлюднених організацією StartupBlink, було здійснено систематизацію показників провідних країн світу з найбільш розвиненими стартап-екосистемами та сформовано узагальнені результати за період 2017–2025 рр. (рис. 3). Отримані дані свідчать про те, що беззаперечним лідером упродовж зазначеного періоду є Сполучені Штати Америки, тоді як другу позицію стабільно утримує Велика Британія.

Загалом, у межах досліджуваного рейтингу спостерігаються незначні коливання позицій переважної більшості країн у межах кількох пунктів. Водночас фіксуються й помітні зміни динаміки, що свідчать про активний розвиток стартап-екосистем в окремих представників. Зокрема, Сінгапур, який у 2019 р. посідав 21-ше місце, у 2025 р. піднявся до 4-ї позиції. Нідерланди, що перебували на 10-й сходинці у 2017 р., демонстрували покращення до 6-го місця у 2019–2020 рр., хоча у 2025 р. дещо погіршили свої позиції, опустившись до 10-го місця. Австралія, попри загальне зниження з 10-ї позиції у 2017 р. до 12-ї у 2025 р., у 2019 р. досягла рекордного результату, посівши 5-те місце.

Окремої уваги заслуговує географічна структура представлених країн у рейтингу. Зокрема у 2025 р. спостерігається наступний розподіл:

Рис. 2. Показники індексу оцінки стартап-екосистем
Джерело: систематизовано автором за даними [8; 10]

- Північна та Центральна Америка представлена двома країнами — США (1) та Канада (5);
- Європа має дев'ять країн, тобто більше половини списку: Велика Британія (2), Швеція (6), Німеччина (7), Франція (8), Швейцарія (9), Нідерланди (10), Естонія (11), Іспанія (14) та Фінляндія (15);
- Азійський регіон представлений трьома країнами: Ізраїль (3), Сінгапур (4) та Китай (13);
- Океанія — Австралія (12).

Натомість країни Африки та Південної Америки у рейтингу відсутні, що вказує на недостатній рівень розвитку стартап-екосистем у відповідних регіонах.

Щодо позицій України, то необхідно відзначити, що у рейтингу 2025 р. — 42 позиція, що на 4 місця краще ніж у 2024 р., та на 8, ніж у 2022 р., однак досягнення рекордних показників 2020 та 2017 рр. — 29 позиції в поточних умовах є дуже складним завданням. Повномасштабна війна дуже суттєво вплинула і на дану сферу діяльності створивши ряд нових екзистенційних викликів та проблем для екосистеми держави.

Попри виклики, пов'язані з повномасштабною війною, Україна зберігає позитивну динаміку розвитку стартап-екосистеми, що підтверджує її внутрішній потенціал та високий рівень креативного ресурсу.

Для глибшого та більш детального розуміння особливостей питання національних стартап-екосистем необхідно глибше проаналізувати даний рейтинг, а саме визначити кількісний та якісний розрив між провідними державами світу (таблиця 1).

За даними таблиці 1 можна зробити висновок не лише про фактичну зміну позицій провідних національних стартап-екосистем світу, а і про безпосередню якісну зміну показників, які визначають формування наступного рейтингу. Також необхідно проаналізувати головні тенденції та загальну динаміку, в тому числі індивідуально для кожної описаної країни. Окреслюючи загальною зміни, які мали місце протягом періоду 2021–2025 рр. варто відзначити, що зафіксовано лише декілька випадків падіння числового значення показника окремої стартап-екосистеми, з максимумом у $-5,01\%$ у Швеції у 2023 р. 3 рази подібна тенденція відбулася у 2023 р.,

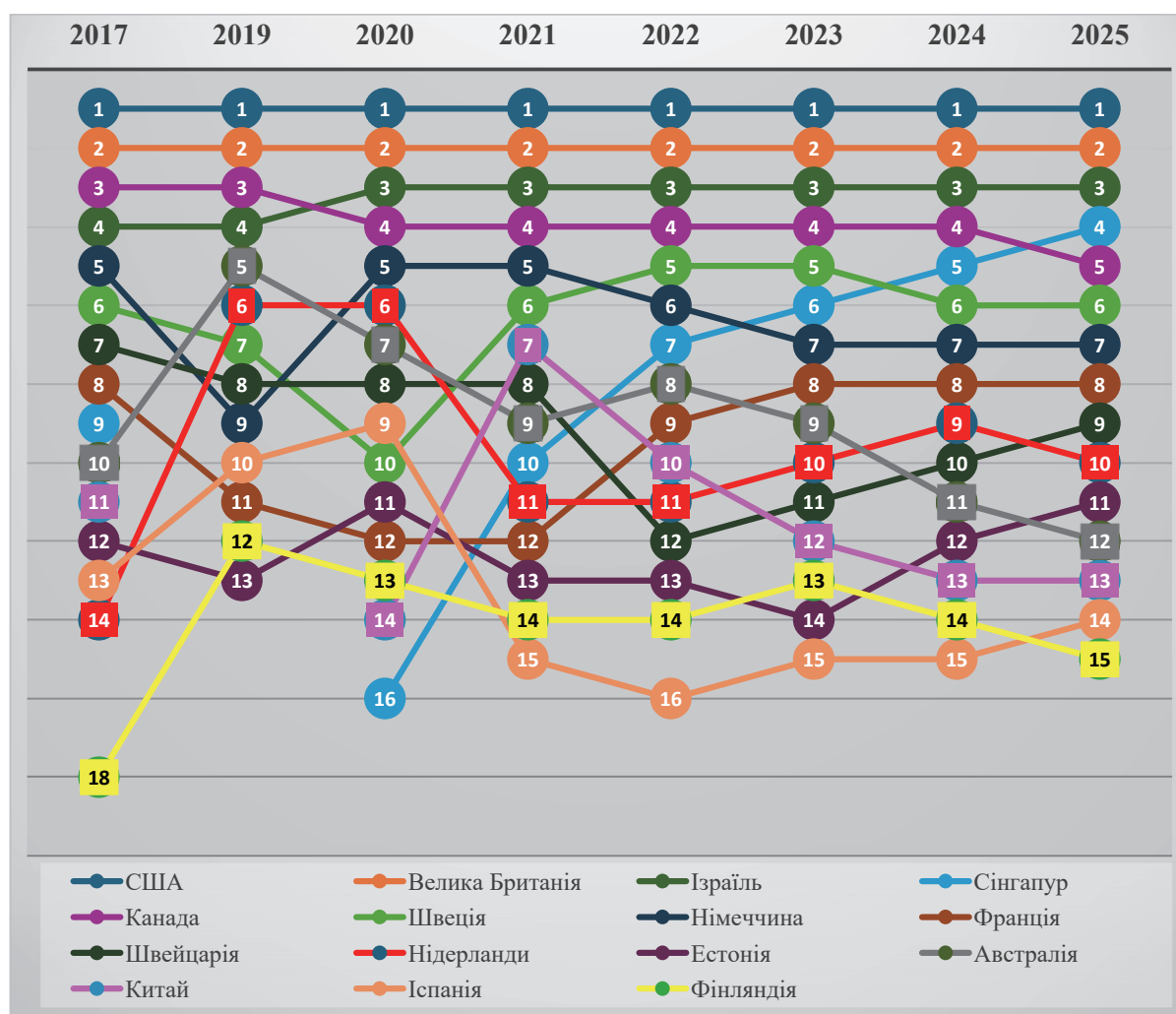

Рис. 3. Зведений рейтинг стартап-екосистем країн світу за період 2017–2025 рр.
Джерело: систематизовано автором за даними [8–10]

Таблиця 1

Зміни у глобальному рейтингу провідних стартап-екосистем світу в абсолютному та відносному вимірі за період 2021–2025 рр.

Країна/рік	2021	2022	Зміна від 2021	2023	Зміна від 2022	2024	Зміна від 2023	2025	Зміна від 2024	Загальна зміна значення показника за період
США	124,42	195,37	57,02%	198,08	1,39%	215,00	8,54%	254,05	18,16%	106,26%
Велика Британія	28,72	52,56	83,00%	51,22	-2,54%	56,00	9,33%	70,74	26,34%	189,86%
Ізраїль	27,74	45,06	62,44%	46,57	3,35%	51,56	10,70%	62,17	20,58%	220,32%
Сінгапур	13,75	23,41	70,30%	26,57	13,51%	37,74	42,02%	54,68	44,91%	538,14%
Канада	19,88	35,26	77,42%	34,49	-2,19%	38,25	10,91%	45,44	18,78%	156,42%
Швеція	15,42	28,5	84,80%	27,07	-5,01%	27,02	-0,18%	35,31	30,67%	227,86%
Німеччина	17,05	25,33	48,56%	25,94	2,39%	25,83	-0,42%	33,16	28,37%	140,81%
Франція	13,29	20,99	58,02%	22,92	9,15%	24,89	8,63%	32,42	30,22%	237,12%
Швейцарія	14,94	20,25	35,54%	21,13	4,31%	24,08	13,99%	31,75	31,83%	180,38%
Нідерланди	13,7	20,51	49,66%	21,42	4,48%	24,46	14,19%	30,87	26,20%	136,51%

Джерело: розроблено автором за даними [8–10]

ще 2 рази у 2024 р., причому та ж Швеція стала єдиною країною, яка продемонструвала зниження показника протягом більш ніж 1 року, а негативне значення показника незначне — менше ніж 3%.

Водночас необхідно відзначити значні темпи зростання та підвищення числових значень рейтингу, пік якого відбувся у 2021 р., та відповідно зафіксований у частці зміни у наступному 2022 р. Згідно багатьох наукових досліджень та експертних оцінок 2021 р. заведено вважати роком стартапів, адже саме тоді було залучено рекордні обсяги інвестицій, значна кількість компаній змогла досягти статусу «єдинорогів», тобто проєктів чия вартість перевищує 1 млрд. \$ США. За даними таблиці 1 серед провідної десятки стартап-екосистем світу % зміни досліджуваного показника з 2021 р. до 2022 р. лише у двох країн був менший за 50%, в той час, як деякі навіть мали значення понад 80%. Попри певну рецесію та зниження темпів зростання у 2023–2024 рр., 2025 р. знову демонструє значну перспективу до зростання. Загальна ж статистика за період свідчить, що абсолютно усі країни збільшили значення власних показників у понад 100%, а деякі досягли просто таки феноменальних результатів.

Характеризуючи описані країни необхідно також відзначити певні індивідуальні особливості. Так США є не просто лідером, а справжнім титаном даного сегменту, адже має перевагу над другим у понад 3,5 рази. І навіть маючи такі масштаби, країна все одно демонструє значні темпи зростання та прогресу, що тільки збільшує розрив між ними та рештою світу. Необхідно також відзначити й прогрес Сінгапуру, який вже було описано (рис. 3), однак частка зростання числового показника у понад 530% за період точно заслуговує окремого визнання, а підхід країни глибшого дослідження та аналітичного осмислення.

Проведений порівняльний аналіз дозволив виявити як сталі тренди у лідерстві окремих країн, так і динамічні зміни позицій окремих держав, що свідчить про гнучкість та адаптивність сучасних стартап-екосистем.

Висновки та перспективи подальших досліджень. У межах даної наукової роботи здійснено комплексний аналіз поняття стартап-екосистеми як багаторівневої інтегрованої структури, що об'єднує різноманітні соціальні, економічні та інституційні елементи з метою створення сприятливих умов для розвитку інноваційного підприємництва. Теоретичне осмислення сутності стартап-екосистеми дозволило виявити ключові структурні компоненти, кожен з яких відіграє критично важливу роль у забезпеченні життєздатності та масштабування стартапів: інноватори та підприємці, інфраструктурні та супутні організації, державні інституції, постачальники послуг, великі корпоративні структури та заклади освіти.

На основі порівняльного аналізу провідних національних стартап-екосистем із застосуванням методології StartupBlink та Startup Genome визначено основні глобальні тенденції у сфері розвитку стартапів, динаміку змін позицій країн-лідерів, а також якісні й кількісні параметри успішності інноваційних середовищ за період 2017–2025 рр.

Водночас додатково проаналізовано позицію України у світовому рейтингу та визначено, що попри негативний вплив повномасштабної війни, вітчизняна стартап-екосистема зберігає позитивну динаміку завдяки гнучкості, стійкості інноваційної спільноти та потенціалу людського капіталу. Подальше посилення української стартап-екосистеми потребує інтеграції міжнародних підходів до оцінювання, стратегічного розвитку інфраструктури, стимулювання партнерств між державою, освітою та

бізнесом, а також активної участі у глобальних інноваційних мережах. Також цінним є досвід провідних держав світ, які всупереч власним обмеженням та несприятливим обставинам успішно розвивають власні екосистеми та утримують провідні позиції у глобальному рейтингу як Ізраїль чи Сінгапур.

Отримані результати можуть стати основою для подальших досліджень у галузі оцінки інноваційного потенціалу країн, формування національної стратегії та розробки дієвих механізмів підтримки стартап-підприємництва в умовах нестабільного геополітичного та економічного середовища.

Література

1. Левковець О. Розвиток стартап-екосистеми України: сучасний етап. *Формування механізму зміцнення конкурентних позицій національних економічних систем у глобальному, регіональному та локальному вимірах*: матеріали XI Міжнародної науково-практичної конференції, 3 листопада 2023 року. URL: https://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/42972/2/MNPK_2023_Levkovets_O-The_development_of_the_16-18.pdf (дата звернення: 08.06.2025).
2. Ситник Н. Сучасний стан та перспективи розвитку екосистеми стартапів в Україні. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2017. Вип. 27. Частина 2. URL: www.ej.kherson.ua/journal/economic_27/2/30.pdf (дата звернення: 08.06.2025).
3. Caleb H. Savannah's startup ecosystem (Jan 27, 2014). URL: <http://www.hiimcaleb.me/savannahs-startup-ecosystem/> (дата звернення: 08.06.2025).
4. Mason C., Brown R. Entrepreneurial Ecosystems and Growth Oriented Entrepreneurship. Final Report to OECD, Paris, 30, 77–102. URL: https://www.researchgate.net/publication/260870819_ENTREPRENEURIAL_ECOSYSTEMS_AND_GROWTH_ORIENTED_ENTREPRENEURSHIP_Background_paper_prepared_for_the_workshop_organised_by_the_OECD_LEED_Programme_and_the_Dutch_Ministry_of_Economic_Affairs_on (дата звернення: 08.06.2025).
5. Pahwa A. What Is Startup Ecosystem? How Does It Work? *Feedough*. 04.08.2023. Вебсайт. URL: <https://www.feedough.com/what-is-startup-ecosystem-how-does-it-work/> (дата звернення: 08.06.2025).
6. What Is Startup Ecosystem? *StartupCommons*. Вебсайт. URL: <https://www.startupcommons.org/what-is-startup-ecosystem.html> (дата звернення: 08.06.2025).
7. Gonçalves M. A. A. Understanding the Trends of European Startup Ecosystems. *Mestrado em Engenharia e Gestão Industrial*. 2016. P. 153. URL: <https://run.unl.pt/handle/10362/20020?locale=en> (дата звернення: 08.06.2025).
8. Startup Ecosystem Report. *StartupBlink*. Вебсайт. URL: <https://www.startupblink.com> (дата звернення: 08.06.2025).
9. In-Depth Global Expertise: Sub-Sector and Ecosystem Reports. *Startup Genome*. Вебсайт. URL: <https://startupgenome.com/library/#reports> (дата звернення: 08.06.2025).
10. Startup Ecosystem Reports. *StartupBlink*. Вебсайт. URL: <https://www.startupblink.com/reports?filter=all> (дата звернення: 21.06.2025).

References

1. Levkovets O. (2023) Rozvytok startap-ekosystemy Ukrainy: suchasnyi etap [The development of the Ukraine startup ecosystem: the current stage]. *Formuvannia mekhanizmu zmitsnennia konkurentnykh pozytsii natsionalnykh ekonomichnykh system u hlobalnomu, rehionalnomu ta lokalnomu vymira*: Materialy XI Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii. URL: https://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/42972/2/MNPK_2023_Levkovets_O-The_development_of_the_16-18.pdf.
2. Sytnyk N. (2017) Suchasnyi stan ta perspektyvy rozvytku ekosystemy startapiv Ukrainy [Current state and perspectives of the Ukrainian startup ecosystem development]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho Derzhavnoho Universytetu*, (27). URL: www.ej.kherson.ua/journal/economic_27/2/30.pdf.
3. Caleb H. Savannah's startup ecosystem (2014). URL: <http://www.hiimcaleb.me/savannahs-startup-ecosystem/>.
4. Mason C., Brown R. (2014) Entrepreneurial Ecosystems and Growth Oriented Entrepreneurship. Final Report to OECD, Paris, 30, 77–102. URL: https://www.researchgate.net/publication/260870819_ENTREPRENEURIAL_ECOSYSTEMS_AND_GROWTH_ORIENTED_ENTREPRENEURSHIP_Background_paper_prepared_for_the_workshop_organised_by_the_OECD_LEED_Programme_and_the_Dutch_Ministry_of_Economic_Affairs_on.
5. A Pahwa. What Is Startup Ecosystem? How Does It Work? *Feedough*. 04.08.2023. URL: <https://www.feedough.com/what-is-startup-ecosystem-how-does-it-work/>.
6. What Is Startup Ecosystem? *StartupCommons*. URL: <https://www.startupcommons.org/what-is-startup-ecosystem.html>.
7. Gonçalves M. A. A. (2016) Understanding the Trends of European Startup Ecosystems. *Mestrado em Engenharia e Gestão Industrial*. P. 153. URL: <https://run.unl.pt/handle/10362/20020?locale=en>.
8. Startup Ecosystem Report. *StartupBlink*. URL: <https://www.startupblink.com>.
9. In-Depth Global Expertise: Sub-Sector and Ecosystem Reports. *Startup Genome*. URL: <https://startupgenome.com/library/#reports>.
10. Startup Ecosystem Reports. *StartupBlink*. URL: <https://www.startupblink.com/reports?filter=all>.